

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/417/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214221930
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2214221930.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Barcajovej a členiek senátu JUDr. Evy Behranovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci žalobcu: Quantum Credit, a.s., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 02 Bratislava, zastúpeného: PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 02 Bratislava proti žalovanej: L. V., narodená XX.XX.XXXX, bytom H. M. č. XX, XXX XX M., o zaplatenie 40,17 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 8C/350/2014-26 zo dňa 2. februára 2015 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov prvostupňového konania **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej sa **n e p r i z n á v a** náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 3,50 eura spolu s úrokom z omeškania 9% ročne od 04.01.2012 do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Mal preukázané, že právny predchodca žalobcu (pôvodne T-mobile, neskôr T-com a následne Slovak Telekom a.s.) a žalovaná uzavreli písomnú zmluvu o pripojení. V dodatku k nej (článok 4, druhá strana) je uvedená zmluvná pokuta 33,19 eura, v bode 4 dodatku je obsiahnuté dojednanie o zmluvnej pokute o podmienkach, za akých vzniká právo a povinnosť na zmluvnú pokutu. Text tejto časti zmluvy je s textom a obsahom zmluvných pokút, ktoré už boli vo viacerých právoplatných rozhodnutiach súdov vyslovené za neplatné z dôvodu neprijateľnosti totožný. Následne došlo k postúpeniu predmetnej pohľadávky na terajšieho žalobcu. Právny predchodca žalobcu vyúčtoval žalovanej za služby sumu 57,22 eura plus 3,50 eura, v každej z faktúr určil žalovanej dátum splatnosti a žalovaná, ktorý riadne a včas neuhradila a neurobila tak ani doposiaľ, uhradila 30,- eur. Právny predchodca žalobcu vyúčtoval žalovanej 33,19 eura ako zmluvnú pokutu a túto faktúru tiež žalovaná neuhradila. Bolo preukázané, že žalovaná služby žalobcu využívala, porušila zmluvu o poskytovaní služieb, lebo za služby, ktoré jej boli poskytnuté, žalobcovi nezaplatila. Preto je žaloba čo do zaplatenia dlhu za služby v sume 3,50 eura dôvodná. K tomuto je potrebné uložiť žalovanej povinnosť úhrady sankcie za omeškanie a preto súd prvého stupňa žalobe v tejto časti vyhovel. Pritom text zmluvy bol vopred pripravený právnym predchodcom žalobcu ako dodávateľ, zmluvné dojednania sú vypracované pre vopred bližšie neurčeného dlžníka - spotrebiteľa. Spotrebiteľ teda ani žalovaná sa na príprave nepodieľali a nemohli zásadnejším spôsobom dosiahnuť zmenu vopred pripravených podmienok. Nebolo preukázané zo strany žalobcu, že by zmluvné podmienky boli žalovanou individuálne vyjednané. Preto zmluvné dojednania je nutné nepovažovať za individuálne dojednané, ako to vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2 a ods. 3 OZ. Žalobca nepreukázal existenciu platnej písomnej zmluvy o zmluvnej pokute. Dojednania o zmluvnej pokute sú absolútne neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti, ako

bolo konštatované vo viacerých právoplatných rozhodnutiach súdov a zmluvná podmienka týkajúca sa zmluvnej pokuty bola určená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti (porovnaj rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda 9C/61/2012-32 zo dňa 31.07.2012 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Trnave 24Co/449/2012-77 zo dňa 13.11.2013). Obdobne i právoplatným rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 9C/53/2012-81 zo dňa 02.07.2013 bola zmluvná pokuta rovnakého znenia ako v danej veci určená z dôvodu jej neprijateľnosti za neplatnú. Aj ďalším rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 9C/65/2012-72 zo dňa 30.04.2013 bola tiež určená táto zmluvná podmienka za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti, keď toto rozhodnutie bolo rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 26Co/8/2013-99 zo dňa 09.09.2014. Preto dodávateľ má priamo zo zákona povinnosť zdržať sa uplatňovania a používania tejto podmienky so všetkými spotrebiteľmi a nemôže z nej uplatňovať nároky voči žiadnemu zo spotrebiteľov. Napriek tomuto zákazu žalobca, resp. jeho právny nástupca uplatňuje v tomto konaní na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky ako zmluvnej pokuty právo na plnenie, preto je jeho žaloba o zaplatenie zmluvnej pokuty 33,19 eura nedôvodná. Žalovaná teda nebola povinná zaplatiť uvedenú zmluvnú pokutu a tak súdu neostalo iné, len túto zamietnuť. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ustanovení zákona č. 351/2011 (§ 43 ods. 1 písm. a), § 43 ods. 12, § 78 ods. 9), ustanoveniami Občianskeho zákonníka - zákon č. 40/1964 Zb. (§ 52 ods. 1, 2, 3, § 52 ods. 4, § 53a ods. 1, 2, § 517 ods. 2) a nasledovné. O trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP s prihliadnutím na konečný neúspech žalobcu v konaní, resp. čiastočný úspech žalovanej.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a to proti výroku II., ktorým bola jeho žaloba v časti zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 33,19 eura s úrokom z omeškania 8,75% od 04.12.2012 zo zaplatenia zamietnutá. Žalobca v tejto časti s rozsudkom súdu prvého stupňa nesúhlasí. Poukázal na to, že právny predchodca žalobcu a žalovaná dňa 01.07.2011 uzavreli zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytnutie mobilných hlasových služieb programu Relax 60+ a zároveň uzavreli aj dodatok k zmluve o pripojení, predmetom ktorého bolo poskytnutie zľavy za využívané mobilné služby v lehote viazanosti 24 mesiacov. Právnenému predchodcovi žalobcu vznikla povinnosť poskytnúť žalovanej 120 voľných minút mesačne a 50 voľných SMS správ, pričom žalovaná sa zaviazala riadne a včas platiť cenu za dodané služby počas doby viazanosti 24 mesiacov. V prípade, ak neuhradí vystavené faktúry, mal dodávateľ právo na zmluvnú pokutu 33,19 eura. Ustanovenie o zmluvnej pokute sa nachádza priamo v dodatku k zmluve o pripojení, tabuľka č. 1. Právny predchodca žalobcu poskytol plnenie riadne a včas, žalovaná faktúry neuhradila, na základe čoho vzniklo dodávateľovi právo vyfakturovať cenu služby, ako i zmluvnú pokutu, ktorú si žalobca uplatňuje v rámci tohto konania. Bola to žalovaná, ktorá nespĺnila svoj zmluvný záväzok dohodnutým spôsobom. Poukázal na to, že vymáhaná zmluvná pokuta nie je neplatná z dôvodu jej neprijateľnosti. Ani v jednom prípade súd nevyslovil záver, že samotný akt uzavretia dohody o zmluvnej pokute v spotrebiteľskej zmluve predstavuje neprijateľnú podmienku. Dôvodom neuznania nároku žalobcu na priznanie zmluvnej pokuty by bolo zistenie, že platne dohodnutá zmluvná pokuta je s ohľadom na druh a povahu zabezpečeného záväzku neprijateľne vysoká. Zákon dohodu o zmluvnej pokute nijakým spôsobom neobmedzuje. Predpokladá len jej podstatné náležitosti v § 544 OZ. Malo by sa jednať o určitú zmluvnú povinnosť. Nakoľko inštitút zmluvnej pokuty slúži ako zabezpečovací prostriedok v zmluvných vzťahoch, jej dojednanie považuje žalobca za oprávnené. Žalovaná pri podpise zmluvy bola oboznámená s možnosťou jej uplatnenia. V dodatku sa nachádza taxatívny výpočet povinností po porušení ktorých má podnik právo uplatniť si dohodnutú zmluvnú pokutu. Čo sa týka poukazu súdu prvého stupňa na rozhodnutia súdov, tieto neukladali dodávateľovi zákaz uzavrieť zmluvnú pokutu v roku 2011 a tým by došlo k neprípustnej retroaktivite súdneho rozhodnutia, ako aj samotného Občianskeho zákonníka, keďže tento v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy ustanovenie § 53a neobsahoval. Od dodávateľa nebolo možné spravodlivo očakávať, aby uzavrel zmluvu v súlade so zákonom a rozsudkom, ktoré ešte len budú prijaté. Navyše rozhodnutie súdu o neprijateľnosti zmluvnej pokuty zaväzuje dodávateľa pro futura pri jeho ďalšej zmluvnej agende. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/325/2012-59 a následný rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 4C/106/2012, z ktorého vyplýva, že súd je povinný posudzovať každý prípad individuálne s prihliadnutím na všetky okolnosti a osobitosti tohto prípadu. Poukázal na význam a hodnotu zabezpečovanej povinnosti a povinnosť zohľadniť charakter zabezpečenej pohľadávky žalobcu (rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 16.12.2014 sp. zn. 4C/272/2014-31). Obdobne tak bolo rozhodnuté i v iných konaniach. V žiadnom prípade teda nesúhlasil s právnym názorom uvedeným v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa. Poprel, že by v zmluve účastníkov boli nejaké neprijateľné podmienky, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Poukázal ďalej i na to, že nemožnosť ovplyvnenia zmluvných podmienok zo strany spotrebiteľa je otáznou, keďže uzavretie bolo slobodným rozhodnutím. Spotrebiteľka v

danom prípade nebola nútená vstúpiť do zmluvného vzťahu. Spotrebiteľka si slobodne a bez nátlaku vybrala poskytovateľa služieb ako i okruh služieb a podnik v daných vzťahoch vystupuje lepším a profesionálnejším informačným základom. Poukázal na zásadu rovnosti strán a súkromno-právneho princípu zmluvnej autonómie. Preto súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď žalobcovi nepriznal zmluvnú pokutu a navrhol, aby odvolací súd tento rozsudok zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a žalobcovi prizná istinu spolu s náhradou trov prvostupňového a odvolacieho konania.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila, samostatný odvolací návrh nepodala.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č.99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 OSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, (§ 202 OSP), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, preto sa nejedná o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 8C/350/2014 je nárok žalobcu na zaplatenie istiny 40,17 eura s príslušným úrokom z omeškania.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa priznal žalobcovi istinu 3,50 eura spolu s úrokom z omeškania 9% ročne od 04.01.2012 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na náhradu trov konania.

Žalobca sa svojim odvolaním domáha zmeny rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov prvostupňového konania. Výrok o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 3,50 eura s príslušenstvom napadnutým odvolaním žalobcu nebol, preto sa stal právoplatným.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd považuje napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa za zrozumiteľné, preskúmateľné a dostatočne odôvodnené, pričom sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa. Žalobcovia neuvádzajú žiadnu vecnú alebo právnu argumentáciu, s ktorou by bolo potrebné sa v odvolacom konaní vyrovnáť.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd však dodáva nasledovné.

Z obsahu spisu vyplýva, že dodávateľ Slovak Telekom, a.s. a žalovaná uzavreli dňa 1. júla 2011 zmluvu o pripojení v zmysle § 43a a nasl. zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý mobilný telefón a v predmetnej zmluve bol dňa 01.07.2011 uzavretý dodatok, na základe ktorého žalovanej bol poskytnutý program Relax 60 (120) s dobou viazanosti 24 mesiacov a zmluvnou pokutou 33,19 eura. V zmysle článku 4 predmetnej zmluvy v prípade porušenia akýchkoľvek povinností uvedených v bode 1 písm. b) dodatku a článku 3

bod 3.6 všeobecných podmienok alebo článku 5 bod 5.2 písmeno a) až c) všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke 1 dodatku.

Žalovaná svoje povinnosti neplnila, keďže prestala platiť úhrady za poskytovanie služieb a preto žalobca faktúrou z 15.11.2012, splatnou 02.12.2012, vyfakturoval zmluvnú pokutu v sume 33,19 eura. Žalobca poukazuje na ukončenie zmluvného vzťahu a vypojenie SIM karty v dôsledku neplnenia povinností žalovanou a domáha sa úhrady zmluvnej pokuty.

Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval O. z.. Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, týkajúcich sa problematiky ochrany spotrebiteľa (osobitne je treba dať do pozornosti čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách chrániaci situáciu znevýhodneného postavenia spotrebiteľa a smerujúci k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou). V zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie cieľ čl. 6 uvedenej smernice by sa nedosiahol, ak by spotrebiteľ bol povinný sám vystúpiť proti nekalej povahe týchto podmienok. S ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením, vnútroštátnemu súdu prináleží vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol nekalou zmluvnou podmienkou viazaný (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-473/00 Cofidis, C-168/05 Mostaza Claro). Súd má povinnosť ex offa (aj bez návrhu) posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky (teda kvalifikovať ju ako neprijateľnú zmluvnú podmienku), obsiahnutú v zmluve uzavretej medzi poskytovateľom služby a spotrebiteľom (C-40/2008 Asturcom Telecomunicaciones).

Súd prvého stupňa správne dospel k záveru o potrebe vyhodnotenia zmluvnej podmienky obsahujúcej dojednanie o zmluvnej pokute v predmetnej spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú a preto neplatnú. Súd prvého stupňa realizoval súdny prieskum neprijateľných podmienok na základe listinných dôkazov predložených žalobcom.

Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Preto v danom prípade bolo správne súdom prvého stupňa považované za neprijateľnú zmluvnú podmienku dojednanie o zmluvnej pokute, zaväzujúce spotrebiteľa k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, ako i v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované žalobkyňou (riadne platil úhrady) až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti, pričom aj v prípade nezaplatenia poslednej úhrady mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu stále v plnej výške. V tomto smere žalobca nerozlišovala medzi prípadmi, kedy spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti alebo keď sa tak stane na začiatku doby viazanosti. V oboch prípadoch by bol žalovaný ako spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Keďže sa nejedná o individuálne dojednané zmluvnú podmienku, platí zákaz vo vzťahu k ustanoveniam, spôsobujúcim značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade jej narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) rovnováhu faktickou. Zahŕňa tiež povinnosť súdu ex offa (z tzv. úradnej povinnosti) preskúmať a prihliadať na neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C 244/98 Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-168/05 Mostaza Claro). Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho a lepšiu znalosť práva (ktorú skutočnosť žalobca v odvolaní aj potvrdila), ako i dostupnosť právnych služieb, možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv.

Vzhľadom k tomu, že v danom prípade prišlo k postúpeniu pohľadávky pred podaním žaloby na súd, dodávateľ už nie je účastníkom tohto konania, preto súd prvého stupňa nebol povinný v zmysle § 153 ods. 4 OSP výslovne vo výroku rozsudku uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko nejde o nepriznanie plnenia dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky ale postupníkovi, pre ktorého hmotnoprávny dôsledok takehoto vyhlásenia nie je účinný.

Odvolačný súd preto v časti zamietnutia nároku na zmluvnú pokutu napadnutú časť rozsudku súdu prvého stupňa spolu s výrokom o trovách prvostupňového konania s použitím § 219 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 OSP a hoci žalovaná bola v odvolacom konaní procesne úspešná a patrí jej náhrada trov konania, odvolací súd jej ju nepriznal, nakoľko si ju návrhom v zmysle § 151 ods. 1 OSP neuplatnila.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.